

# BÁCSKAI KÖZÉRDEK

Megyei érdekű ujság. A Bácsbodrogmegyei községi jegyzők egyesületének hivatalos lapja

Szerkesztőség és kiadóhivatal  
KULA, TELEFON 14  
Hirdetések árszabás szerint  
Nyílt-tér soronként 40 fillér

KISS GYULA  
B.-B. vm. közs. jegyzők egyes. elnöke  
SZERKESZTŐSÉG  
BERCSÉNYI JÓZSEF  
B.-B. vm. közs. jegyzők egyes. főjegyzője

Felolós szerkesztő  
BERKOVITS REZSŐ  
Kiadótulajdonos  
BERKOVITS MÁRK

Előfizetési díj negyedévre 2 K  
félre 4 K, egész évre 8 K  
Egyes szám ára 20 fillér  
Megjelen vasárnap

XVIII. évfolyam

KULA, 1914 június 7.

24. szám

## A III. oszt. kereseti adó kivetése és jogorvoslatai.

Országszerte megindultak az 1914—1916. évekre vonatkozó adókivetések, ami arra enged következtetni, hogy az 1909. évben alkotott, de az életbeléptetés küszöbén felfüggesztett új adótörvények 1917 előtt aligha lépnek életbe.

A mostani adókivetést részben az 1883. évi XLIV. t.-c. (a régi kezelési törvény), részben az új, 1909. évi XI. t.-c. alapján fogják megejteni. Amíg t. i. az új adótörvények egészükben életbe nem lépnek, addig az új kezelési törvénynek lényegesebb eltérő rendelkezései nem lépnek hatályba, s ezuttal ennek csak a régi kezelési törvényt kiegészítő határozmányai bírnak érvénnyel. Az új adókezelési törvény már életbelépett egyik nevezetes rendelkezése az eddig sok munkát okozó egyéni intések megszüntetése is.

Míg az új adótörvények körül a föld- és házádóra vonatkozó már 1910 óta életbelépett, addig az I—IV. osztályu kereseti adót, a tőkekamat- és járadékadót, a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek adóját, a bányaadót és végül az általános jövedelmi pótdadót még a régi törvények alapján vetik ki.

A III. osztályu kereseti adót a pénzügyigazgatóság (az adófelügyelőség) kiszámítási javaslata alapján az adókivető-bizottságok állapítják meg.

Az adókiszámítási javaslatok elkészülvén, azok lajstromba foglaltnak és e lajstromok 8 napon át közszemlére tételnek oly célból, hogy az érdekelték még a bizottsági tárgyalás előtt tájékozódhassanak úgy a saját, mint a többi adózókra kiróni szándékolt adó nagyságáról.

E tárgyban felmerült észrevételeiket írásban megtehetik a pénzügyigazgatóságnál (adófelügyelőségnél), szóval pedig az adókivető bizottságnál, ennek ülésézésé alkalmával.

A bizottság tárgyalásai nyilvánosak, rendszerint a hírlapokban is előre közölt, helyrajzi házszaámok sorrendjében történnek. Írásbeli, egyéni meghívót csak kivételes esetekben küld a bizottság.

A III. osztályu kereseti adó kiszámítására nézve utbaigazításul szolgálnak a következők:

Adóalapul veendő az utolsó három évben elért üzleti eredmény átlaga. Eredménynek tekintendő az üzlet vagy a foglalkozás folytatásához szükséges kiadások levonása után fennmarad.

Ha a fél vallomást nem adott, az adó alapjául a minimális kereseti tiszta nyereség veendő, amely a) a haszonbérőknél a haszonbér és egyéb szolgáltatások legkevesebb 25%-át teszi; b) mészárosoknál és henteseknél minden 4—4 borju, 4—4 sertés, 8—8 juh, amely egy-egy szarvasmarhának veendő, 10 K, 10000-nél több lakossal bíró helyen 8 K, 10000-nél kevesebb, de 2000-nél több lakossal bíró helyen 6, ennél kisebb helyen pedig 4 K veendő; c) bérkocsisoknál minden darab ló után Budapesten 200 K, 10000-nél több lakost számláló helyen 120 K, 2000-10000 lakossal bíró helyen 80 s 200-nál kisebb helyen 60 K; d) minden más foglalkozásnál a lakbérnek 1 és féltől nyolcszoros összege, az üzleti helyiség bérének 25-100

százaléka. Az adóköteles minden 16 éven aluli kiskorú gyermekért a lakbérnek 10 százaléka levonásba veendő, amely levonás azonban egy-egy gyermekre nézve 100 K-nál nagyobb nem lehet. Az üzletbérből semmiféle levonásnak nincs helye. Ha az adóköteles házostályadó alá eső helyen saját házában lakik és bir üzlettel, ez esetben a házostályadó első fokozata alá tartozó helyeken a házostályadó 50-szerese, a második fokozat alá tartozó rendezett tanácsu városokban 40-szerese, a harmadik fokozatu községekben és városokban 34-szerese képezi a minimális kereseti nyeresémet.

Az adókivető bizottság minden adózóra nézve külön-külön az adót a beérkezett adóbevallások alapján, illetőleg ilyenek hiányában hivatalból állapítja meg, a kivetett adót az adólajstromba bejegyezteti s ebbeli határozatát kihirdeti, egyúttal pedig az egyes ülések folyama alatt adóval megrovott adózók névjegyzékét, a reájuk kivetett adó összegének kitüntetése mellett, az ülést követő napon, a bizottság tárgyalásának helyiségeitől szolgáló ház kapujára függeszti ki. Végre azokat az adózókat, akik abban a községben, amelynek adólajstromában adójuk kirovatott, nem laknak és az ülésben jelen nem voltak, a hozott határozatról írásban értesíti.

Írásbeli végzéssel értesítendő még az adózó a megtörtént adókivetésről akkor is, ha adója a kincstári javaslattal szemben felemeltetett és a határozat kihirdetésénél az adózó nincsen jelen. E végzésben kitéendő, hogy az adózó a hozott határozatot a végzés kézbesítésétől számított 8 nap alatt az adóügyi előadónál vagy helyettesénél vevény mellett írásban benyújtandó felelkezéssel megfelelkezheti.

Az adókivetési tárgyalásnál azok a jelen voltak, akik szóval bejelentették felelkezésüket, tartoznak a szóbeli bejelentéstől számított 8 nap alatt írásban is felelkezésüket bejelenteni. De a 8 nap alatt beérkezett írásbeli felelkezések vissza nem utasíthatók akkor sem, ha az illető adózók a tárgyaláson a kivetésbe való megnyugvásukat szóval ki is jelentették.

A felelkezési határidők ennélfogva a következők:

a) azokra nézve, akik a tárgyaláson az ügyekben hozott határozat kihirdetésénél jelen voltak, a tárgyalást követő 8 nap (ugyanannyi idő a tárgyaláson előszóval bejelentett felelkezés írásbeli indokainak előterjesztésére);

b) a tárgyaláson jelen nem volt adókötelezettek a névjegyzék kifüggesztésének napját követő 12 nap;

c) az ügyük tárgyalásán jelen nem volt azon adókötelesekre nézve, kik nem abban a községben (városban) laknak, melynek adólajstromába felvették, a bizottsági határozat kézbesítését követő 15 nap;

d) az ügyük tárgyalásán jelen nem volt azon adókötelesekre nézve, akiknek adóját az adókivető bizottság a kincstári javaslattal szemben fölemelte, a bizottsági határozat kézbesítését követő 8 nap.

A felelkezések Budapesten a kir. adófelügyelőnél, vidéken a kir. pénzügyigaz-

gatóságnál nyújtandók be, amely azokat — tekintet nélkül arra, hogy azok a törvényes határidőn adattak-e be vagy sem — az illetékes felszólamlási bizottságnak íratjegyzék mellett átadni köteles.

A felelkezés a kivetett adónak behajtását nem gátolja, amennyiben azonban a felelkezés tárgyát képező adó összege a mult évre kivetettnél nagyobb, a felelkezés a két összeg közti különbözetre bírtokon belül történhetik. A felelkezés elintézésé után azonban az illetéktelenül befizetett adóösszeg a végzés vételétől számított 15 nap alatt visszatérítendő.

Az 1883. évi XLIV. t.-c. 32. §-a szerint az adókivető bizottság által megállapított III. osztályu kereseti adóösszegek mérve ellen bejelentett vagy írásban beadott felelkezések elintézésére az adófel-szólamlási bizottságok illetékesek, amely bizottságok a hozzájuk érkezett felelkezéseket megvizsgálni és azok fölött — minden felmerült kételyt felderítvén — határozni tartoznak.

Az 1883. évi XLIV. t.-c. 29. §-a és az 1897. évi XXIV. t.-c. szerint az adófel-szólamlási bizottság határozatai ellen a köz-igazgatási bírósághoz intézendő panasznak van helye. A közigazgatási bírósághoz intézendő panaszok benyújtására, határidejére és tárgyalására nézve az 1896. évi XXIV. t.-c. rendelkezései irányadók. Eszerint a felszólamlási bizottság határozata ellen 15 nap alatt úgy az adóköteles fél, mint a kincstár képviselője panasszal élhet a közigazgatási bírósághoz, amely ez ügyben végérvényesen határoz. A közigazgatási bírósághoz intézett panasznak az adófizetésre nézve halasztó hatálya nincsen.

### A kereskedelmi szakoktatás.

A mai gazdasági irányu fejlődésben mind fontosabb szerepet játszik a kereskedelmi szakoktatás, amely azonban ma még egyáltalában nem áll azon a nivón, amelyen állania kellene.

Jónak vélnők a kereskedelmi gyakorlat egysége érdekében, ha a közoktatás szervezetében is közelebb hozhatnák az alsófoku iskola a felső kereskedelmi iskolához, vagy viszont. A mai nagy ellentét és hézag, hogy az árukereskedelmre nevelő alsófoku (tanonc) iskolák teljesen gyakorlati intézményével szemben a felső kereskedelmi iskolák jobbra egyoldalú elméletet nyújtanak, kiegyenlítendő, pótlendő. Míg valami szervi kapcsolatot jöhetne létre a két iskola között, olyképen lehetne használni az ügynek, hogy a felső kereskedelmi iskolák mellé kellene helyezni a tanonciskolákat s a tanári karnak mindkét intézetben közönsnek kellene lennie. A felső kereskedelmi iskola tanítási keretében pedig a tanároknak több árukereskedelmi praktikát kellene bevinni. Ezt minden tantervi változás nélkül meg lehet tenni.

Hogy a felső kereskedelmi iskola mai szervezete általános revízióra szorul, arról beszélni már fölösleges, mert ez irányban már folynak a tárgyalások. Az új szervezettel azonban nem kell sietni. Annak előkészítése egy tekintetben várakozó állás-

pontra int. E tekintet a polgári iskolák vajdó reformja. Mert bizony a felső polgári tervezésnél, amikor ennek az új fajtának látszó iskolának csak a címe tetszik újnak, de célja és tantervi extraktuma a felső kereskedelmi iskolától nagy részben nem tér el, indokolt fölvetni a kérdést, hogy szükség volna-e továbbra is mind a 37 felső kereskedelmi iskolára, vagy ezek mellett kultúrzsükséglet kívánja-e a felső polgári iskola felállítását? E következtetéshez logikusan fűződik egy hasonló tény, pl. Fogarason, melyből világosan konstatálható, hogy kultúrzsükségletből eredt-e ott az állami gimnázium felállítása s ezzel egy virágzó polgári és kereskedelmi iskola megszüntetése, amelybe majdnem 70% nemzeti (román) tanuló járt, vagy egészen más természetű okok hozták létre a gimnáziumot?

A felső polgári iskola mikénti megoldásától is függ a felső kereskedelmi iskola jövőbeni szervezése ugyancsak, mint helyi tartományban. A felső polgári iskola a szakiskola abszolút szempontja is figyelembe veendő; továbbá a célszerűségi szemponttal szintén számolni kell. A szakiskolának 4 évfolyam keretében kétszázötvennél nagyobb tartalmat lehetne adni, de másrészt a képzés és minősítés követelményének 3 év is megfelelhet. Ehhez járul a közbizalom szempontja is, amelyben a 7 vagy 8 évfolyamra terjedő iskolafaj között választania kell, amely tartalomra bár különböző értékű képzést nyújt, rendszerint azt választja, mely többféle, vagy legalább is egyenlő minősítést nyújt, de egy évvel előbb ér véget.

Jó tantervvel kerülhetjük el a túlterhelést. S itt főlegként a rokontárgyak csoportosítását kell hangsúlyozni. A könyvtel, iródai munkának, levelezésnek és kereskedelmi számtannak egy kézben, kombinált tanmenetben kell összeköttetésben lenni. A jogi tárgyaknál is a 2 óras külön kis tárgyak (pl. keresk. ismeret) beolvasztandók és így tovább. Egyszerűsíteni kell az érettségi vizsgálat aprólékosságát is. Kevesebb tárgy legyen. Nagyobb szempont. Jogosultsága van a kompenzációnak is.

A kereskedelmi akadémiáknak szép jövőjük lehet. Csak a gyakorlati szükséghez képest lehetőleg speciális irányra törekedjenek. Talán még „doctores commercii” diplomákat fognak osztogatni. Ennek többet ér mindenesetre, ha széleskörű s intenzív képzéssel látják el a kereskedők elíteltjét.

Végül még valamit a nők kereskedelmi iskoláiról. Szociális viszonyaink újabb átalakulásával a nők közéleti tevékenysége is számba veendő. Amennyire indokolt a természet rendjének, a családi és társadalmi élet érdekeinek megóvása céljából a nők hivatalnoki szereplésének túltengését korlátozni, annyira jogosult természetüknek és tehetségüknek megfelelő egyéni érvényesülésük. E tekintetben kereskedelmi szakképzésük is tisztességes megélhetésre nyit nekik teret. Mivel azonban a követelmények minden pályán növekednek s a nagy produktio is fokozza a versenyt, a szakpálya föltételei szintén súlyosbodnak. Ezért a női kereskedelmi tanfolyamok egy éves kurzusa már meg van toldva egy továbbképző tanfolyammal, amely ugyan még nem kötelező, de valószínűen azzal teszi a közel jövő. Hisz fölmerül az idő haladtával az is, hogy a nők számára szintén nyitassék felső kereskedelmi iskola. A szakoktatás ipari ágán is kell majd gondoskodni többféle női intézményről.

A gyakorlati irányú képzés szükségessége, a közgazdasági törekvések terjedése mindinkább ilyen szellemet visz be minden kulturintézményünkbe. S ez helyes is, hasznos is, mert közgazdasági műveltség és öntudat veti meg a nemzet közvagyonosodását. Ez a szellem lépett elő-

térbe 40 év óta, ez a szellem teszi a mostani korszakot új korszakká. Ez a szellem, ez a korszak biztató jelensége egy szebb jövőnek.

## A kereskedők hitelé.

Folyton és újból erről a témáról kell beszélni, nincs ennél égetőbb kérdése közgazdaságunknak. A kereskedővilág a maga mindennapi elfoglaltságában, bajaiban, küzdelmeiben, melyeknek legnagyobb része éppen a kereskedelmi hitel hiányából származik, nem igen ér rá elmélkedni és panaszkodni a kereskedelmi hitel rendezetlenségére és hiányára. Pedig azzal minden kereskedő tisztában van, hogy az üzleti életben az olcsó és hozzáférhető hitel olyan szükséges, mint a levegő. Sajátságos tünete a gazdasági közvéleménynek, hogy erről az életbevágó problémáról senki sem beszél, hogy a kereskedelmi hitel nagy kérdésének megoldásával senki sem foglalkozik és különösen, hogy maguk a kereskedők érdekképviselői és egyéb társadalmi egyesületei ezt a kérdést egyáltalán nyugodni hagyják. Az egész vonalon teljes közöny uralkodik a kereskedelmi hitel megoldásra váró ügye iránt. A képviselőházban most lezajlott költségvetési vita során a kereskedelmi és a pénzügyi tárca tárgyalása meglehetősen beható volt és mindenféle kérdést fölött. De sem a kereskedelmi költségvetés kapcsán, sem pedig a kereskedelmi költségvetés során nem jutott eszébe egyetlen szónoknak sem, hogy felvesse a kereskedelmi hitelnek oly égetően sürgető kérdését. Beszéltek nagy közgazdasági problémákról, tengerhajózásról, kiviteli politikáról, de teljesen megfeledkeztek arról, hogy legelőször is az anyagi eszközök megerősítésével és rendelkezésre bocsátásával kell feladataira képesíteni kereskedelmünket.

A törvényhozás közömbösségét a kereskedők ez éminens érdekével szemben végre is nem esdőljük, mert hiszen azt már rég megszokhattuk. De annál súlyosabb megítélés alá esik az, hogy azok a különböző szervezetek, amelyeknek egyenesen hivatása és kötelessége a kereskedelmi érdekek védelme és kiszolgálása, a hitelkérdéssel szemben ugyanilyen közönyt tanúsítanak. Most zajlott le a nagy kereskedelmi kongresszus, melynek napirendjén igen gazdag és sokoldalú tárgysorozat szerepelt. Volt ebben magas politika, közlekedéstudomány, jogi reform, közigazgatási teoria és sok minden egyéb, de egyetlenegy szóval sem érintették a hitelnek mindennél fontosabb és sürgetőbb kérdését. A kereskedők érdekképviselői tehát nem állanak feladatuk magaslatán, mert nem a gyakorlati élet követelményeivel törődnek és nem állnak oda megbízóik mellé, hogy ezeknek küzdelmeiben és bajaiban segítséget nyújtsanak.

A magyar kereskedő világnak a közéletben szereplő szövegírói és apostolai beleestek az egész magyar közélet legnagyobb hibájába, abba, hogy nem a praktikus követelményeket iparkodnak érvényre juttatni, hanem nagy, általános jelszavak után szaladgálnak. És ezzel érdemtelenné bizonyulnak arra a mandátumra, amelylyel a magyar kereskedők nagy tábora, a munkájában görnyedő, az anyagi gondoktól meggyötört kereskedők tiz- és tizezrei őket felruházták.

A kereskedelmi érdekképviselőeknek e mulasztása mellett nem marad egyéb hátra, mint hogy a kereskedők maguk, az egyesületeken és szervezeteken kívül, ezektől függetlenül indítsanak országos mozgalmat a kereskedelmi hitel halaszthatatlanul sürgető megoldása érdekében. Nem kell ehhez a szervezkedéshez nagy apparátus. Aljjanak össze egy-egy város kereskedői, gyűljenek egybe szabad vasárnapjukon és beszéljék meg ezt a fontos ügyet, nem törődve azzal, hogy a korifeusok és hivatászerű vezérek mit szólnak ehhez a szervezkedéshez. Végre is a magyar kereskedőben van annyi intelligencia, hogy egy kis önállóságra emelkedjék és ne várja, hogy mindig nyáj módjára mások vezessék a boldogulás és megélhetés legelőjére. Kereskedelmi érdekképviselőinkhez pedig azt a komoly intelmet intézzük, hogy ébredjenek végre a kötelességük tudatára és minden egyéb kérdés föltételével lássanak hozzá az országos akció megindításához, amelynek programja a kereskedelmi hitel megoldása. A kereskedelmi hitel kérdésének gazdasági jelszavá kell válnia, mert nálunk sajnos, csak a jelszavak számíthatnak sikerre. Ezért nem fogunk elhallgatni a kereskedelmi hitel hangos és szüntelen sürgetésével és állandóan tovább fogjuk hirdetni ezt a jogos kívánságot.

G.T.

## Hirek

**Erzsébet-szobor.** A zomboriak már régebben fáradoznak azon, hogy dicső emlékü feledhetetlen királynénak méltó szobrot emeljenek. Legutóbb elhatározta a bizottság, hogy az ősszel Erzsébet-ünnepélyt rendez Zomborban. A rendező-

bizottság elnökeül dr. Szabovljevičs Dusán vármegyénk kiváló főjegyzőjét kérték fel, aki most a vármegyei sajtóhoz fordult, hogy a nemes ügyet támogassák. A főjegyző úr a következő levelet intézte ez ügyben szerkesztőségünkhöz:

Igen tisztelt Szerkesztő úr!

1911. évben Zomborban egy lelkes bizottság alakult, mely céljául tűzte ki, hogy feledhetetlen patrónánknak, Erzsébet királynénak, a megye székhelyén szobrot emeljen.

A gyűjtés buzgón megindult és fáradhatatlanul folyt, de minden igyekezet mellett sem eredményezett annyit, hogy Erzsébet királynénk emlékéhez méltó szobor felállításához elegendő volna.

A szoborbizottság tehát azt határozta, hogy a szoboralap gyarapítása céljából Erzsébet-ünnepélyt rendez.

Igenytelen személyemet érte az a megtiszteltetés, hogy az ünnepély előkészítésére alakítandó rendezőbizottság elnökeül kértek fel.

Teljes tudatában vagyok azon nehézségeknek és felelőségeknek, melyek reám hárulnak és amelyek a jelen esetben annál nagyobbak, mivel az áldott emlékü királynénk nevével kapcsolatba hozandó ünnepélynek nem lehet, nem szabad gyengén sikerülnie.

Meg kell tehát ragadnom minden módot, mely a siker reményével kecsegtet és ki kell kérnem minden tenyező közreműködését, melyben segítő társat remélhetek.

Ki kell kérnem tehát első sorban és mindenkinek felett a sajtó támogatását.

Tisztelettel és melegen kérem ennél fogva Szerkesztő urat, kegyeskedjék az ünnepély ügyét felkarolni, a kérdést állandóan felszínen tartani és azoknak a közleményeknek, melyeket a rendezőbizottság valamely tagja ide vonatkozólag beküld, becses lapjában helyet szorítani.

Előre is biztosítom a rendezőbizottság őszinte halálgáról.

Megjegyzem, hogy az ünnepély Zomborban az Erzsébet-ünnepély és előreláthatólag folyó évi szeptember 8-án fog lefolyni és hogy azt a vármegye egész közönségének bevonásával gondolom rendezendőnek, mert azt tartom, hogy nincs e vármegyének egyetlen fia sem, kinek szíve melegebben ne dobogna fel arra a gondolatra, hogy hazánk nemes lelkü védőasszonyának emléke a vármegye székhelyén talájon megtestesítésre.

Ezért bátorodom az összes megyei sajtóorgánumokhoz fordulni.

Fogadja Szerkesztő úr kiváló tiszteletem nyilvánítását.

Zombor, 1914. június 3.

Dr. Szabovljevičs Dusán  
vármegyei főjegyző

**Zombor.** Páratlanul jól sikerült jótékony-célú előadást rendezett városunk aranyifjúsága pünkösd vasárnap és hétfőjén. Az érdeklődés mindkét napon oly óriási volt, hogy különösen a második napon valóságos harcot vívtak a pénztárnál a jegyekért, amelyek pedig már napokkal előbb nagyrészt elkeltek s így a közönségnek még igen nagy része künrekedt. És az érdeklődés valóban megérdemelt volt, mert hitel és nélkül állíthatjuk, hogy ilyen tökéletes és magas nívón álló műkedvelői előadásban már régen volt a zombori közönségnek része. — A szerb dalosverseny munkálatai serényen folynak. A vásártérn három óriási bódét állítottak fel. Az egyik a dalosverseny számára 5000 ember befogadására 2116 ülőhellyel, a másik táncra, a harmadik pedig vendéglő lesz, ahol a vállalkozó a sok ezer embert étellel és itallal, mindenféle hűsítővel fogja ellátni. Külön kis pavilon lesz a cukrászda számára. A városban máris észrevehető, hogy mozgalmak napok lesznek f. hó 7, 8 és 9-én. — Oblát Henrik jogszigorlót a Zombor és Vidéke szerkesztőjének fiát a budapesti tudomány egyetemén a jogtudományok doktorává avatták.

**Kossuth Ferencz temetésén** Bács megyéből sokan vettek részt. Zenta város, mely koszorút is helyeztetett a ravatalra, nagyobb küldöttséggel képviseltette magát. A deputációt Szárich polgármester vezette. Az országgyűlési képviselők küldöttségében résztvettek báró Vojnits István belső titkos tan., Evetovits János, Dúngyerszky Bogdán. A függetlenségi párt tagjai között voltak Fernbach Károly és Lovászy Márton.

**Szabadka.** Vojnits Oszkár temetésén. Az ősi házban virágos ravatalon utolsó néma búcsútisztelgését fogadta Vojnits Oszkár azoknak, akiknek szeretete kísérte őt annyi veszélyes utján, a nagy tengerek ismeretlen szigetein s az őserdők renetegeiben, de akiknek szeretete mégse tudta elhárítani a nagy vadász feje fölül a végzetet, mely fegyverének csövében leselkedett rá. Az ősi házból, melynek minden zuga Vojnits Oszkár utasításainak emlékeivel tele, utolsó stációt tartott a nemes emlékü világjáró, akinek itthagott trófeái között komor arccal álltak meg egy-egy percre a gyászház záradokai, rokonok, barátok és tisztelők, akik utolsó útjára kísérték bajsai Vojnits Oszkár. A gyászmise a Szent Teréz nagytemplomban volt. A padosorok előtti térségen délszaki növények között volt felállítva a ravatal. A ravatalon fekete posztó, közepén széles fehér égett halvány fényel. Fekete posztóval volt behuzva a föltár is, amely előtt Vojnits Dezső prépost-plebános celebrált 4 káplánjával. A templom összes padosorai megteltek gyászolókkal, az elhalt világotagó rokonaival, jóbarátaival és tisztelőinek nagy tömegével. Budanovits Mária operatőrnő, aki a gyászmisére jött le Budapestről, Dominére, Francknak egy egyházi dalát: „Nagy Isten, én elkészültem, hogy hozzád menjek...”

## Különlegességek

cipő, sandál, kalap, nyakkendő s fehérneműkben

Nagy választékban kaphatók KARDOS-nál, Kulán

Benedictusra pedig Griegnek „Egy ravatal mellett” című gyászdalát énekelte. A művész nagy terjedelmű, szívhez szóló meleg hangja szárnyaló bugásával egészen betöltötte a templom nagy hajóját. Éneke megható volt. A második ének után alig maradt szem szárazon. A gyászmisét Mendelssohn egy gyász-dala fejezte be.

A Halasi-uti gyásház nagy szalonjában magas ravatalon feküdt virágok között Vojnits Oszkár hármaskoporsója. Az ércoporsó nem látszott ki a virágok alól, amelyek a zárt koporsót borították. A gyászmise után dr. Purgly főispán, továbbá dr. Biró udvari tanácsos, polgármester vezetés alatt a tanács tagjai megjelentek a gyásházánál, ahol Vojnits Sándor bárónak és családjának és Vojnits István bárónak a város közönsége nevében mély részvételt tolmácsolta a polgármester. Ugy Vojnits Sándor, mint Vojnits István bárók mélyen meghatóva mondtak köszönetet a részvételért. Egymásután jöttek ezután a város előkelőségei, urak és hölgyek és a törvényhatósági bizottság több tagja, hogy részvétüket kifejezzék. És sűrű egymásután érkeztek a szebbnél-szebb koszorúk, amelyeket a ravatalos teremben és a gyászposztóval átvont előszobába helyeztek el. Vasárnap d. u. fél 4 órakor helyezték örök nyugalomra Vojnits Oszkár holttestét a halasi-uti temetőben levő családi sírboltba. A gyászszertartást Vojnits Dezső prepost-plebánus végezte. A temetésre az Országos Kaszinó több tagja, az elhunyt sok jó barátja érkezett. Vasárnap délelőtt Seemayer Villibald hozta a Magyar Nemzeti Múzeum nemzetiszínű szalagos óriási babékoszorúját. Báró Szalay Imre, a Nemzeti Múzeum igazgatója meleghangú részvételevel írt báró Vojnits Sándorhoz. A megboldogult lelkes barátja és bőkezű gyarapítója volt a Múzeum néprajzi osztályának.

Vasárnap délután fél 2 órakor sötét felhők borították be az ég alját. Két óra után óriási záporosó támadt, mely egy óra hosszáig tartott. A gyászszertartás fél 4-re volt kitűzve. A nagy eső dacára óriási közönség zarándokolt a gyásházhoz és a temetés idejére a zápor elállt, négy óra felé már a nap sugarai áttörték a felhőket. A temetésre eljött Telegdy József, az országos munkapárt alelnökének vezetésével több országgyűlési képviselő, az elhunytak sok előkelő barátja. A vármegyét Scultéty Ferenc alispán és Szabovljevit Dusan főjegyző képviselték. Megjelentek a megye és Szabadka előkelő emberei igen nagy számmal. A gyászszertartást Vojnits Dezső prepost-plebánus végezte káplánjaival. A gyászszertartás után dr. Vojnits Ferenc városi főjegyző mély meghatótsággal gyönyörű beszédben bucsuztatta el a város nevében a halottat. Könyvező szemekkel állta körül a rokonság és a tisztelők, a barátok nagy serege a koporsót, amikor az az ősi házból megindult utolsó útjára. A Halasi-uton, a Vörösmarty- és Deák-utcan huszezerre menő nagy közönség állott sorfalat. Megindult a gyászmenet, zugták a templomok harangjai. Elő ment két lovas futár, majd az egyszerű fakeresztet vivő ember, a városi zenekar, a papok, a ferencrendi szerzetesek, egyesületek, két koszorus kocsis roskadáig megtelve koszorúkkal, a hatlovas gyászkocsi a család koszorúival a koporsón, a halottas kocsit után a család férfitagjai, a tisztelők ezrei és beláthatatlan kocsisor. Öt óra volt, amikor a gyászmenet a temetőbe, a Vojnits-család kápolnához ért. Itt újra beszentelték a halottat és a világutazó holttestét magába záró koporsót a kápolna sírboltjában egyik fűrészfűlőbe helyezték...

A gyászoló család a következő gyászjelentést adta ki:

Bajszai báró Vojnits Sándor és neje, felső-pulyai Rohonczy Szilárd gyermekeikkel Margit, Szilárd, Miklós; — özv. bajszai Vojnits Lukácsné szül. kamjonkai Szemző Jozefa gyermekeivel István, (báró Vojnits István v.b.t.) Mária özv. bicseikey Kálmáné, Róza özv. báró Hoeller Ertram Istváné gyermekeivel, — tájadalomtel szívvél tudatják a felejtethetetlen jó fivér, sógor, nagybátya, unoka, unokaöcsnek bajszai Vojnits Oszkár államtudor és m. kir. szolg. kiv. honvéd hadnagy urnak 1914 május 20-án reggeli 7 órakor, elete 50-ik évében Port-Saidban történt gyászos elhunytát. A boldogultnak hűlt tetemei Szabadkára szállítván, a drága halott beszentelése a gyásházban (Halasi-ut, V. kör) május 31-én d. u. fél 4 órakor fog megtörténni, ahonnan földi maradványai a bajszai-uti temetőben levő családi sírboltba fognak örök nyugalomra helyeztetni. Lelke üdvéért az engesztelő szentmise áldozat a szabadkai szent Teréz templomban május 30. napján délelőtt 10 órakor fog az Úrnak bemutatattni Budapest, 1914 május 29. Béke legbégien porai felé!

Vojnits-Otthon Palicson. Báró Vojnits Sándor világjáró testvére Oszkár óhajtatásának: hogy gyűjteményének legkedveltebb része nagy-értékű vadásztrófeái, (amelyekből egy 30 ritka vadból álló gyűjtemény csak most érkezett Budapestre) egy kézben maradjanak: kegyeletes módon óhajt elegend tenni és olyan módon, hogy a ritka értékű gyűjtemény a tudományos érdeklő-

dés számára is hozzáférhető legyen. Báró Vojnits Sándor nagyszerű palicsi parkjában, amelyet 5 esztendő alatt nagy áldozatkészséggel valóságos kertészeti remekké varázsolta, már legközelebb megkezdi egy 16szobás kastély építését, a melynek óriás halljában nyerne elhelyezést Vojnits Oszkár gyűjteményei. A palicsi kastély a Vojnits-Otthon nevet fogja viselni és Vojnits Oszkár emlékének méltó megőrkítésén kívül Palics fürdő vonzóerejét is növelni fogja.

Ujvidék. Az Ujvidéken megjelent „Határőr” hetilap szerkesztősege és kiadóhivatala bejelentette olvasóinak, hogy szerkesztőjének Zanbauer Ágostonnak betegsége miatt a lapot megszünteti, beolvastja az „Ujvidéki Napló” lapba. A Határőr az ujvidéki függetlenségi párt hivatalos lapja volt. — A helybeli nőegyletek, mint minden évben, úgy az idén is f. hó 14-én gyermeknapot tartanak az Országos Gyermekvédő Liga javára. Ezen gyermekvédő akció sikere érdekében özv. Pukovich Ferencné úrnő fáradságot nem ismerő lelkesedéssel dolgozik. — Dr. Sattler Mátyás ujvidéki orvos eljegyezte Heim Katót.

Baja város küldöttségét meneszt az igazságügyminiszterhez, hogy törvényszéket kérjen. A küldöttség arra hivatkozik, hogy Bajának már régebben is volt törvényszéke, amelyet azonban elvettek tőle. Már szerzett jogaira hivatkozva kéri az új törvényszék felállítását.

Kettős esküvő. Bachrach Henrik bezdáni nagybirtokos leányát Möriskát bisztrai Farkas Aladár budapesti banktisztviselő, Rózsika leányát pedig Silbiger Géza budapesti bankhivatalnok vette nőül. A fényes esküvő m. hó 25 és 26-án volt Bezdánban.

Bérmálás Kulán. Ma, szombaton délután érkeztek körünkbe Oméltósága dr. Horváth Győző főlszentelt püspök, hogy holnap a bérmálás szentességét kiossa. A kiváló főpap fogadására minden előkészület megtörtént. Az utakon és templom előtt diadalvélők, a házakon zászlódisz hirdetik az ünnepet. Örömmel és mély tisztelettel üdvözlőjük mindnyájan Oméltóságát közönségünk falai között. Az ünnep részletes programja a következő:

Junius 6-án (szombaton)

- 1) Délután 3 órakor mozsárlövés jelzésével kocsik és lovasok gyülekezése a Ferenc József-teret.
- 2) Délután fél 4 órakor kivonulás a veprődi országruha Kula község határáig, hol Kugler Béla jegyző Oméltóságát fogadja és a község nevében üdvözl. A bevonulás a veprődi vasúti hídtól Losonci-sor, Szechenyi István-ut, Árpád-ut, Ferenc József-ter és Szent István-utcan át a rom. kath. templomhoz történik.
- 3) A bevonulás és egyházi ájtatosság után hivatalok, testületek és egyletek tisztelgése Oméltósága előtt a rom. kath. plebánián, közlendő sorrendben.
- 4) Este pont 8 órakor fátylás és lampionos felvonulás a régi községházától — Árpád-ut, Ferenc József-ter és Szent István-utcan át a rom. kath. plebániához.

A szerenád sorrendje:

- a) „Esti csillag” éneklő a Kulai Iparos Dalárda.
  - b) Üdvözlő beszéd, mondja dr. Keller Lorinc ügyvéd.
  - c) „Ima” éneklő a „Cecilia énekkar”.
  - d) Püspök úr Oméltóságának válasza.
  - e) „Májusi éj” éneklő a Kula Dalárda.
- Szerenád után visszavonulás Szent István-utca, Szechenyi István-ut és Árpád-utcan át a községházára.

Junius 7-én (vasárnap)

- 5) Delelőtt fél 8 órakor nagymise után bérmálás.
- 6) Délután fél 4 órakor mozsárlövés jelzésével kocsik és lovasok gyülekezése a Ferenc József-teret.
- 7) Elkísérés Cserevinkára Szent István-utca, Szechenyi István-ut és Árpád-utcan át.

Halálesetek. Schieber Ferenc, a kulai járásbírósnak több éven át volt tisztviselője junius 2-án Zomborban elhunyt 33 éves korában. Özvegye, lapunknak kitűnő munkatársa, Gaál Irén és három árvája gyászolja. A korán elhunyt derék, szakképzett és mindenki iránt előzékeny tisztviselő családja iránt nagy részvét nyilvánult meg ismerősi körében, mert mindenki szerette jó modoráért.

Schlachter Károly kulai nyug. r. kath. tanítót mély gyászba borította egyetlen fiának, Schlachter Pálnak korai halála, aki junius 1-én éjjel hunyta le örök álmra szemeit, alig 18 éves korában. A szép reményekre jogosító ifjú Szászország Mittweida városkájában az ipariskola I. évfolyamát hallgatta, honnan ez évi február közepén betegen hozta haza szerető atyja, aki azóta odaadón gondozta. De a gyilkos kórnak a legszeretőbb odaadás sem tudott ellenállni. Temetése junius 3-án délután 3 órakor ment végbe nagy részvét mellett. A mélyen sujtott apa iránt, aki most teljesen egyedül áll, általános a részvét.

A kulai polgári iskola első halottja. Lubastyk Ferenc kulai gazdálkodó fia Ferenc, aki az I. osztály növendéke volt, junius 2-án éjjel meghalt 13 éves korában agyhártyagyulladásban. A

gyászoló család itt is egyetlen fiát, minden reményét veszítette az elhaltban, aki jeles tanulója volt az iskolának. A tanárikar és osztálytársai megjelentek a temetésén. Kis pajtásai virággal a kezökben rótták le kegyeletüket távozó barátjuk iránt. A fiu- és leányosztály növendékei 1-1 élővirág-koszorút helyeztek a koporsóra. Nyugodjanak békében.

Gyilkolt a pálinka. Id. Gantner Sebestyén kulai fuvaros junius 5-én reggel, miután jól bepálinkázott, felakasztotta magát. Mindig házsároskodó ember volt s valószínű, hogy mérgeledésében és önkivületi állapotban követte el az öngyilkosságot.

A Kulai Iparos Dalárda 1914 junius 7-én, este 8 órától, a Hungaria szálló és Kereskedők Egyesülete termeiben, részben a kulai rokkant iparosok alapja javára táncokkal egybekötött dal-estélyt rendez, melyre t. címet (b. családjával) tisztelettel meghívja a rendezőség. Belépődíj személynként 1 K. Felülfizetéseket köszönettel fogad és hírlapban nyugtáz az elnökség.

A csók mint becsületsértés. Andrisics Sztévo turjai jómódú legény beborozva tilt be a vonatba, hogy Óbecsére utazzék. A vasúti kocsiban találkozott két szerb leánnyal, akiket öszszecsókolt. A leányok beperelték a legényt, akit a bíró becsületsértésben mondott ki bűnösnek és 160 K pénzbüntetésre ítelt.

Pályázat internátusba való felvételre. A Dmke makói diákotthonába az 1914-15. iskolai évre 160 gimnáziumi, esetleg elemi iskolai tanuló vétetik fel. Az ellátási díj havi 40, beiratási, orvosi-, bűtorhasználati díj évi 40 K. A felvétel kéri bélyegtelen folyamodványok iskolai, születési és I. osztályu tanulóknál újraoltási bizonyítvánnyal felszerelve 1914 július 10. napjáig adandók be a Dmke makói diákotthonának felügyelő bizottságánál. — Részletes prospektussal kívánatra készsseggel szolgál a diákotthon igazgatósága Makon.

Társas kirándulás Törökországba. A „Délvidéki Kárpát Egyesület” Temesvárról folyó évi junius 27-től július hó 7-ig társas kirándulást rendez Törökországba. Részvételdíj 250 K. A kiránduláson nem egyesületi tagok is résztvehetnek. Részletes programmal készsseggel szolgál az egyesület elnöksége, Temesvár.

A magyar fürdők ingyenes kalauza. A hazai fürdők legregibb ismertetőjének, a „Fürdők és nyaralóhelyek” XVIII. évfolyama dr. Fodor Oszkár gondos szerkesztésében most jelent meg. A díszes illusztrációkkal ellátott könyv a magyar fürdőkre vonatkozó hasznos tudnivalókat tartalmazza és ezáltal jelentékenyen közreműködik abban, hogy népszerűsítse azokat a kincseket, amelyet kétségkívül a magyar fürdőkben rejlenek. — A könyv ingyen áll bárkinek rendelkezésére és 20 filler portódíj ellenében megküldi a „Fürdők és Nyaralóhelyek” kiadóhivatala Budapest, VIII. Stáhlly-utca 15.

Állami sofförképző tanfolyam. A m. kir. belügyminiszterium fenhatósága alatt álló gépjárművezetőket előkészítő tanfolyam ez év folyamán junius 15-től augusztus 3-ig és augusztus 17-től október 6-ig fog megtartani. A tanfolyamra személyesen, vagy kérvény útján lehet jelentkezni amely jelentkezést a tanfolyam gondnoki irodája naponként 5-7 óra között fogadja el. A kérvények azonban a megkívánt okiratokkal felszerelve postán is beküldhetők. A tanfolyamra a beiratási díj 20 K. Tandíj 200 K. Vizsgadíj 20 K és azoknak, akik a tempári szakban, vagy szerelésben járatanok, műhely-előkészítő elméleti és gyakorlati oktatásdíj alól nincs felmentés. Mindazokat, kik a tanfolyam bővebb részletei iránt érdeklődnek, levélbeli megkeresésére a tanfolyam gondnoki hivatala (Budapest, X. Százados-utca 14) „Tájékoztatót” küld.

Tánckurzus. Páncél Árpád budapesti okl. tánc-tanító tanítását Kulán junius 14-én vasárnap este 8 órakor kezdi meg a Kaszinószálloda termében. Beiratások már csütörtökön este kezdődnek. Felvilágosítást is szívesen nyújt Páncél Árpád tánc-tanító.

#### Köszönetnyilvánítás.

Mindazon jóbarátoknak, ismerősöknek, különösen pedig a koszorusleányoknak és vőféléknek, akik egyetlen fiam halála alkalmával részvétükkel tájadalomat nyihitani sziveskedtek, hálás köszönetet mondok. Kula, 1914. jun. 6.

Schlachter Károly



## Minek a neve „AGA” (Gomme)?

AGA-nak egy legjobb minőségű vergé szivarkapapirt hívnak, amelynek minden lapja a szélén gummirozva van, mely körülmény lehetővé teszi a cigarettázónak, hogy egész napi szükségletét egyszerre elkészítse és a kész cigarettákat hordja magával. 80 lapos könyvecske ára 4 fillér.

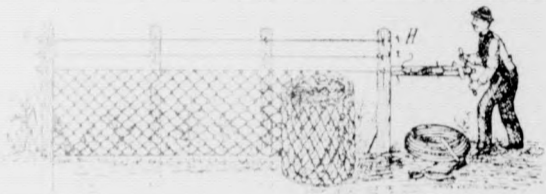
A papír feltétlen jóságát bizonyítja, hogy hófehér hámuja marad.

## Tánc-tanítási jelentés!

Páncél Árpád budapesti okl. tánc-tanító Kulán a Kaszinó szállodában tánckurzust nyit úgy a felnőttek mint a gyermekek részére külön-külön. A tanítás felnőttek részére junius 14-én, a gyermekek részére pedig junius 20-án szombaton délután 5 órakor kezdődik. Előjegyzéseket már a mai naptól kezdve elfogad szíveségből; Wighart Ernő úr a Kaszinó szálloda tulajdonosa és lapunk kiadóhivatala, junius 10-től pedig Páncél Árpád. — A legújabb táncokat mutatom be. A gyermekcsoportban a svéd-tornát is rendszeresen zenére tanítom.



Dörner Jánosné szita és sodronyárú készítő  
KULA Kossuth Lajos-utca, Dudás-féle ház



Ajánlja saját készítésű  
horgonyzott drótkerítéseit  
folyó méterenkint 25 fillértől feljebb.

Költségtétellel kívánatra szívesen szolgál.

Kerestetik a megye minden községében  
helyi képviselő

ki waggononkinti tűzifa eladásával jutalék ellenében foglalkoznék. Ajánlatok a Bácsszentiváni Fatelep Tűzifaosztályához Bácsszentiván, intézendők.

Legrégibb műasztalosság, Kulán  
TREBITSCHER KÁROLY  
ALAPÍTOTT: 1882. ÉVBEN

A legmodernebb  
ebédlő és háló szobák nagy raktára  
Elsőrendű munka!  
Olcsó beszerzési forrás! 7-10

Egy jókarban lévő  
**szikvizgyár**

villamosmótorral és kézbajtásra berendezett géppel, az összes berendezéssel együtt, más vállalat miatt azonnal eladó. (Kellő vevőkör helyben). Bővebbet BRANDT BALINT ecet és eszenc gyárosnál Kulán. 2-3

**Pongrácz A. Sándor**  
írissabósága

KULA (Ferenc József téri bérpalotában)

Angol és magyar szövetségéből nagy választék

**Tex János és fiai**

épület és bútorasztalosok

KULA Deák Ferenc utca 3631

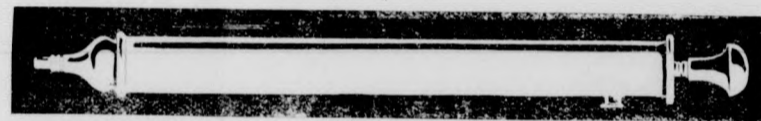
Készítenek háló, ebédlő, uriszoba, könyvtár-szekrény, üzleti állványokat stb.

Rajzokkal és árajánlattal szívesen szolgálnak.

**GOZMOSÓ**

fehérenemű és vegytisztító intézet  
KULA a kir. jbirósággal átellenben

SZÓTÉR ANTAL



**OZONOL** a legideálisabb légfertőtlenítő **FECSKENDŐ**  
tartós és szolid kivitelben. 3

Jobb magánházak, intézetek, kávéházak, mozi, étterem stb. részére nélkülözhetetlen.

**SWEEPER VAC (SWIPERVEK)**

A világ legtekéletesebb porszívógépe!

Több 100,000 használatban. Kezeléséhez egy személy elegendő. Egyetlen háztartásban sem nélkülözhető. Számítalan helybeli és környékbeli referencia. Ára készpénzfizetés mellett 80 K. Árjegyzék frankó.

Katona és Társa Budapest II. Henger-utca 1.



**Olcsó pénzkölcsönök**

4 1/2%-os kamatláb mellett teljesen kifizetve 100-at 10-ért magyarországi, horvátországi és szlavóniai földekre. Miután bankházunk vállalja az összes felvételi költséget, kölcsönvevő, előzetes kiadás nélkül, a teljes pénzt kézhez kapja kifizetve.

Földbirtokok parcellázása igen kedvező feltételek mellett.

Hercog Fivérek bankháza  
Szabadka (Kossuth-utca)  
Fiók: ÓBECSE Plebánia-utca

**SUGÁR JÁNOS**  
teherszállító vállalata

KULA (Kossuth Lajos-utca)

**Mercur Sósorszesz**

(törv. védve)

nélkülözhetetlen hássiser, mely megszüntet minden szurást, szagatást és más testi fájdalmat!

Kapható 44 f, 1.20 és 2.50 K-ás üvegekben az Első Kulai Sósorszesz vállalatnál, Kula épügy minden gyógyszerárban, drogeriában és fűszerkereskedésben.

**Treuer Péter férfiszabó**

Kula

a volt Bischof Ferenc-féle férfiszabó üzlethelyiségben

Nagy választék  
férfi, női és gyermek bőrcipőkben és szandálokban

Mrgyanov Jesta divatáruhásában a Menyasszonyhoz, Kula

**Férfi, női divatárúk** nagy választékban

Acsanszki és Gruity festék, fűszer és csemege árú kereskedőknél, Kula Telefon 41

**Bácsszentiváni Fatelep Tűzifaosztálya** Bácsszentiván

mindenféle száraz tűzifát waggononkint szállít előnyös árak mellett. Árjegyzéket kívánatra küld.

**Chromtalpu Szandálcipők**

Ifju. Kovács J. I. cégnél, Kula

Nyomatott Berkovits Mark Iaptalan-danos könyvnyomdájában, Kulán, Telefon 14